

DOI: 10.38146/BSZ.2019.5.4

BACSÁRDI JÓZSEF – CHRISTIÁN LÁSZLÓ

Az önkormányzati rendészet társadalmi megítélése a nyomtatott sajtóban¹

A Nemzeti Közszerológiai Egyetemen A magánbiztonság és az önkormányzati rendészet szerepe a 21. században elnevezésű kutatócsoport működött egy projekt keretében (2017–2018) azzal a céllal, hogy átfogóan módon vizsgálja a magánbiztonságot és az önkormányzati rendészetet nemzetközi kitekin-téssel.

Mostanáig nem került sor az önkormányzati rendészet átfogó feltérképe-zésére. A kutatócsoportban különböző módszerekkel (interjúkutatás, kérdő-íves felmérés, összehasonlító elemzés, külföldi tanulmányutak) vizsgáltuk az önkormányzati rendészet fejlődését, szabályozását, gyakorlati működését és anomáliáit és nemzetközi trendjeit egyaránt.

Jelen tanulmány egy nagyon kevésbé kutatott területre fókuszál, nevezetesen az önkormányzati rendészet társadalmi megítélésének összegző bemu-tatására vállalkozik.

A kutatás háttere

A tanulmány szerzői 2016 szeptemberében részt vettek Ljubljanában, a Maribori Egyetem Büntetőjogi és Biztonsági Kara által szervezett *Criminal Justice and in Central and Eastern Europe: Safety, Security, and Social Control in Local Communities* című konferencián.² A konferencia önkormányzati rendészetéről szóló plenáris ülésén *Michalina Szafráńska* és *Anna Wojcieszczak* bemutatta a lengyelországi önkormányzati örök médiában tör-ténő megjelenéséről lefolytatott kutatásukat³. Tekintettel arra, hogy a lengyel önkormányzati örök és a hazai önkormányzati rendészeti feladatokat ellátó

¹ A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosítószámú, *A jó kormányzást megalapozó köz-szerológiai-fejlesztés* elnevezésű kiemelt projekt keretében működtetett Ludovika Kutatócsoport keretében, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem felkérésére készült.

² <https://www.fvv.um.si/conf2016/programme.html>

³ Michalina Szafráńska – Anna Wojcieszczak: The Media Image of Poland's Municipal Guards. In: Gorazd Mesko – Branko Lobnikar (eds.): *Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe*. University of Maribor Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, 2016

személyek jogállása és tevékenysége egyaránt az önkormányzati rendészet keretein belül értelmezhető, ezért a nevesített lengyel kutatás inspirálóan hatott a jelen tanulmány szerzőire.

Kutatását megelőzően a lengyel szerzőpáros azt az előkérdést tette fel, hogy a nyomtatott sajtó vajon az önkormányzati rendészet működésének negatív aspektusaira koncentrál-e, és a társadalom számára hamis vagy helytelen információkat közöl-e az önkormányzati rendészet által ellátott feladatairól.⁴

A lengyel kutatás rávilágított, hogy „*a lengyelországi önkormányzati örök különösen nehéz helyzetben vannak. A jogállásukból fakadó törvényi korlátok és az általuk ellátandó szerteágazó feladatok miatt szinte elképzelhetetlen, hogy kivívhassák a társadalom elismerését. Ráadásul az önkormányzati örök tevékenysége nem olyan jellegű, amely újságcikkek hasábjaira kívánkozna. A rendelkezésre álló közvélemény-kutatási eredmények szerint az állampolgárok számára az önkormányzati örök munkája érdemi figyelemre nem tart számot. A rendőrség ezzel szemben évről évre magasabb bizalmat vív ki magának.*”⁵

A lengyel kutatás megállapításait vizsgálva akár azt is gondolhatnánk, hogy a hazai önkormányzati rendészetről lenne szó. Mindamелlett tudomásunk szerint hazánkban egyáltalán nem végeztek közvélemény-kutatásokat az önkormányzati rendészet megítélése tárgyában, ellentétben a rendőrség iránti bizalom kutatásával⁶, illetve a magánbiztonság⁷, valamint a polgárőrség társadalmi megítélésének vizsgálatával⁸.

A kutatás apropója az volt, hogy az önkormányzati örök a média, azon belül is a bulvármédia kereszttüzébe kerültek, így felerősítve az irányukban már meglévő negatív sztereotípiákat. Az önkormányzati örökkel kapcsolatos megnövekedett bulvármédia-érdeklődés Lengyelországban odavezetett, hogy az önkormányzati örökre vonatkozó negatív sztereotípiát tartalmazó hírek a nem bulvár napilapokban is felbukkantak, ezzel szélesebb olvasói kört érve el.⁹ Nyilvánvaló, hogy ha egy olyan jogintézményt, mint az önkormány-

4 Uo. 99. o.

5 Uo.

6 http://www.tarki.hu/hu/research/gazdkult/2013/2013_zarotanulmany_gazd_kultura.pdf

7 Christián László: Tükröm, tükröm mondd meg, milyen a magánbiztonság társadalmi megítélése. In: Novák Csaba (főszerk.): Biztonságpiac évkönyv. 2016, 120–124. o.

8 A polgárőrség társadalmi megítélése, 2015. In: Christián László (szerk.): Rendészettudományi kutatások. Az NKE Rendészetelméleti Kutatóműhely tanulmánykötete. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017, 39–53. o.; Krémer Ferenc: A polgárőrség társadalmi megítélése. Magyar Rendészettudományi Társaság Társadalomtudományi Tagozata, Budapest, 2007

9 Michalina Szafránska – Anna Wojcieszczak: i. m. 102–103. o.

zati rendészet, folyamatos sajtótámadások érnek, csökken a szervezetbe vett társadalmi bizalom, és romolhat az intézmény hatékonysága.

Az említettek miatt a nevezett lengyel kutatók figyelmét felkeltették az önkormányzati örököt érő sajtótámadások, és elkezdték vizsgálni, tulajdonképpen milyen a lengyel önkormányzati örökről a nyomtatott sajtóban megjelenő kép. A kutatás kizárólag a nyomtatott sajtó meghatározott szegmensét vizsgálta, tekintettel az anyaggyűjtési nehézségekre és arra, hogy a nyomtatott sajtó szignifikáns szerepet játszik a média tartalmának alakításában, hiszen a nyomtatott sajtóban megjelenő cikkek alapul szolgálnak a televízió, rádió és az internetes portálok híreinek. A lefolytatott kutatás alapvetően empirikus volt, amely kvalitatív technikákkal kívánt választ adni arra a kérdésre, hogy a médiában megjelenő riportok valóban az önkormányzati örök tevékenységének negatív vonatkozásait emelik-e ki. A kutatás elméleti előfeltevése pedig az volt, hogy a média szűri az önkormányzati örök tevékenységére vonatkozó adatokat, alkalmazva a hírérték azon kritériumát, amely az olvasó ingerküszöbét elérő drámai elemekre fókuszál, miközben egyszerűsíti és egyéniesíti a kiválasztott híreket és üzeneteket. A kutatás megkezdése előtt a lengyel kutatók az önkormányzati örökre és a szervezetre vonatkozó indikátorokat határoztak meg, amelyeket az újságokban található cikkek szerint elemeztek.

A kutatás az előbbieket mellett a cikkért felelős újságíró önkormányzati örökkel kapcsolatos attitűdjét is értékelte. Az értékeléshez egy skálát alakítottak ki, amelyben a 0 a semleges attitűdöt jelenti, míg a -1, -2, -3 a fokozatos növekvő negatív, az 1, 2 és 3 a fokozatos növekvő pozitív ítéletet jelöli.¹⁰

A kutatás négy nyomtatott napilapot vizsgált, pontosabban az azokban megjelenő 328 releváns cikket elemezte. A vizsgált cikkekből 119 kifejezetten az önkormányzati örökkel foglalkozott, a többiben csak érintőlegesen jelentek meg az önkormányzati örök. A kutatás eredménye szerint az összes vizsgált cikk 48 százaléka semleges értékítéletet mutatott, azonban a kifejezetten az önkormányzati örökkel foglalkozó cikkek 72 százaléka már a negatív értékítélet van jelen. A kutatás szerint a negatív értékítélet legjobban a *Fakt* című bulvárújságot jellemezte.¹¹

A lengyel kutatás hasonlóan érdekes megállapítása volt az is, hogy az összes cikk elemzése alapján az állítható, hogy a közvéleményben leggyakrabban megfogalmazódó vélemény az örök tevékenységével kapcsolatban, hogy

¹⁰ Uo.

¹¹ Uo. 105. o.

azok munkája a közlekedési szabályszegésekre korlátozódik. Ez különösen annak tükrében érdekes, hogy az önkormányzati örök, ahogy hazánkban az önkormányzati rendészeti feladatokat végző személyek, Lengyelországban sem kizárólag közigazgatási jellegű, ellenőrzési feladatokat látnak el, hanem fontos szerepük van a bűnmegelőzés területén is.¹²

A lengyel kutatás szerint a nyomtatott sajtó az önkormányzati örök munkáját negatív színben tünteti fel, és felhasználja a botránykeltés technikáinak széles spektrumát a bulvárújságok riportjaiban. A lengyel riporterek olyan cikkeket közöltek, amelyekben az önkormányzati örök intézményét haszontalannak, feleslegesnek és degeneratívnak mutatták be. A lengyel kutatás megállapításai szerint az újságcikkek jó része távol áll az újságírói objektivitástól. Mindeközben a pozitív hírek, amelyek az önkormányzati örök mindennapi munkájáról szólnak, mint például a közrend fenntartásakor az azonnali riaszthatóság, vagy a megelőző és oktatási tevékenység, gyakorlatilag nem jelennek meg a tömegmédiában.¹³

A tanulmányban a szerzők, nagyon helyesen, rámutatnak arra, hogy az önkormányzati őrségek decentralizált struktúrában működnek, méghozzá az igazgatás legalsó szintjén, ezért külön nehézséget okoz tevékenységük valós, hiteles kommunikációja. A szerzők megállapítása szerint létezik Lengyelországban olyan szervezet, amely az önkormányzati őrségeket összefogja, nevezetesen a Városi és Önkormányzati Őrségek Parancsnokainak Nemzeti Tanácsa (*Krajowa Rada Komendantów Straży Miejskich i Gminnych*), amelytől leginkább elvárható lenne, hogy a kommunikáció javításához egyfajta sorvezetőt állítson össze, illetve egységesítse a legjobb gyakorlatokat, azonban a lengyel kutatás adós marad annak megválaszolásával, hogy ez miért nem történik meg a gyakorlatban.¹⁴

A kutatás jelentősége

A lengyel szerzőpáros kutatása, valamint az a körülmény, hogy a lengyel önkormányzati őrségek jogrendszerben elfoglalt helye és szerepe jól megfeleltethető a hazai önkormányzati rendészeti (különösen a közterület-felügyeleti) szabályozásnak, kézenfekvőnek mutatkozott, hogy megvizsgáljuk a hazai

12 Uo. 103. o.

13 Uo. 109. o.

14 Hazánkban az önkormányzati rendészeti szerveket összefogó szervezet is hiányzik, így a megfelelő, egységes kommunikáció kialakítása még nehezebbnek tűnik.

nyomatott médiában megjelenő önkormányzati rendészeti képet. A tisztánlátás érdekében jelezni kívánjuk, hogy az önkormányzati rendészet bázisszervezetének tekintjük a közterület-felügyeletet, így amikor önkormányzati rendészetéről beszélünk, a közterület-felügyeletet is beleértjük. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának magánbiztonsági és önkormányzati rendészeti tanszékén létrejött kutatócsoportban egy több fázisból álló, úttörő jellegű, hiánypótló önkormányzati rendészeti kutatás folyik, amelynek egyik fontos eleme az önkormányzati rendészet percepció vizsgálat. A percepció kutatás, illetve kutatások kiemelt jelentőségére a kutatásunk első fázisában már rámutattunk, ugyanis az önkormányzati rendészet irányítási problémái között kitüntetett szerepet foglal el a lakosság negatív megítélése az önkormányzati rendészet vonatkozásában (bírságoló, kerékbilincselő szerv képe)¹⁵. A lengyel kutatáshoz hasonló önkormányzati rendészeti percepció vizsgálatot hazánkban mindeddig nem végeztek. Kutatásunk nem csupán a hazai önkormányzati rendészetet vizsgálja egy eddig nem elemzett aspektusból, hanem a lengyel eredmények is összevethetők lesznek a hazai eredményekkel.

Hipotézisek

A kutatás lefolytatása előtt a következő hipotézisek felállítására került sor a kutatócsoport eddigi eredményeit is felhasználva:

1. Az írott sajtó túlnyomórészt negatív színben tünteti fel az önkormányzati rendészetet (H1).
2. Az írott sajtó csak marginálisan foglalkozik az önkormányzati rendészeti szervek tevékenységével (H2).
3. A megyei sajtó az országos médianál nagyobb arányban foglalkozik az önkormányzati rendészettel (H3).
4. Az önkormányzati rendészet a sajtóban túlnyomórészt hatósági, igazgatási jellegű feladatokat ellátó szereplőként van jelen (H4).

¹⁵ Bacsaárdi József – Christián László: Hol tart jelenleg az önkormányzati rendészet? In: Christián László (szerk.): Rendészettudományi kutatások. Az NKE Rendészetelméleti Kutatóműhely tanulmánykötete. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017, 35. o.

Módszertan

A kutatás során a következő sajtótermékek áttekintésére került sor két kivétellel a teljes 2016-os évre (január 1-jétől december 31-ig):

- *Népszabadság* (országos napilap, október 7-ig);
- *Magyar Nemzet* (országos napilap);
- *Lokál* (budapesti elérésű ingyenes bulvárnapi napilap június 6-tól);
- *24 óra* (Komárom-Esztergom megyei napilap);
- *Kisalföld* (Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyei napilap);
- *Heves Megyei Hírlap*.

Az első két újság országos olvasottságú sajtótermék, mindkettő közéleti-politikai napilap, míg a *Lokál* budapesti megjelenésű bulvár napilap. A közéleti-politikai lapok alapvetően szűkebb, a közéleti és politikai témákra fogékony közönséget érnek el, míg a bulvárnapi napilapok célközönsége jóval szélesebb, különös tekintettel például a *Lokál* ingyenes jellegére. A vizsgált sajtótermékek kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy a társadalom minél nagyobb szegmensét lefedjék.

A kutatás komplexitása érdekében három megyei napilap is bekerült a körbe, a *24 óra*, a *Kisalföld* és a *Heves Megyei Hírlap*, amelyek regionális elérésűek. A megyei lapok vizsgálata azért is fontos, ugyanis egyik hipotézisünk szerint a megyei lapokban – mivel ezek a sajtótermékek a helyi szinthez, helyi problémákhoz közelebb állnak – nagyobb arányban jelennek meg az önkormányzati rendszertel kapcsolódó cikkek, valamint a megyei lapok olyan közönséget is elérhetnek, amelyet az országos napilapok nem.

A kutatás során áttekintettünk minden egyes cikket, amelyben akár csak említés szintjén is, de az önkormányzati rendszer megjelenik. Az önkormányzati rendszertel szerteágazóan a közterület-felügyeletről és a mezeti őrszolgálatról szóló cikkek voltak kutatásunk tárgyai, ugyanis az önkormányzati természetvédelmi örök marginális szerepet játszanak az önkormányzati rendszer területén, míg a halászati örökről, rendszertel feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzetről nehezen dönthető el, hogy az önkormányzati rendszertel szervhez sorolhatók-e.

Az önkormányzati rendszerrel foglalkozó cikkek hangvétele egy –3-tól +3-ig terjedő skálán értékelhető, ahol a –3 teljesen negatív, a +3 teljesen pozitív hangvételű cikk, míg a 0 a semleges beállítódást jelenti. Az előbbieken túl az elemzett cikket csoportokba soroltuk, attól függően, hogy milyen cikktéma keretében jelenik meg az önkormányzati rendszer a nyomtatott

sajtóban, illetve milyen önkormányzati rendészeti feladat kapcsán jelent meg az elemzett cikk.

Értékelő elemzés

Az elemzés során hat különböző újságot tekintettünk át a következő megoszlásban (1. számú táblázat).

1. számú táblázat
Elemzett sajtótermékek és a megjelenések száma

Elemzett sajtótermék	2016-os megjelenések száma
Népszabadság	235
Magyar Nemzet	306
Lokál	131
24 óra	306
Kisalföld	306
Heves Megyei Hírlap	306

A vizsgált sajtótermékek megjelenési száma 1590 volt.

Az elemzett sajtótermékekben az önkormányzati rendészetet csak említő vagy kifejezetten az önkormányzati rendészettel foglalkozó cikkek számát a 2. számú táblázat mutatja.

2. számú táblázat
Az önkormányzati rendészetet érintő cikkek száma 2016-ban az elemzett sajtótermékekben

Elemzett sajtótermék	Cikkek száma
Népszabadság	7
Magyar Nemzet	21
Lokál	2
24 óra	16
Kisalföld	57
Heves Megyei Hírlap	31

A táblázat adataiból megállapítható, hogy az elemzett sajtótermékek egy év alatt 134 alkalommal említették vagy foglalkoztak az önkormányzati rendészettel. Első látásra is feltűnő, hogy a cikkek száma a megjelenéshez viszonyítva is igen alacsony: csak minden tizenkettedik megjelenés tartalmazott általában egy önkormányzati rendészetet érintő cikket. Az arány még rosszabb

lenne, ha azt is számításba vennénk, hogy a *Kisalföldben* több alkalommal jelent meg ugyanazon a napon két cikk is az önkormányzati rendészetéről.

Tekintettel arra, hogy kutatásunk egyrészt az országos nyomtatott sajtóra, másrészt a megyei nyomtatott sajtóra irányul, érdemes az elemzést is különválasztani országos és megyei lapok tekintetében.

A *Lokál* 2016. nyári elindításától kezdve 131 lapszámban jelent meg, ezekben mindössze kétszer találtunk utalást önkormányzati rendészetre. Az egyik cikkben az újságíró vélhetően összekeverte a fővárosi közterület-felügyeletet a fővárosi közterület-fenntartóval, ami súlyos tévedés. A kétszeri említés mindenesetre beszédes, ugyanis jól mutatja azt a tényt, hogy az önkormányzati rendészettel a hazai bulvársajtó a vizsgált időszakban nem kívánt foglalkozni.

Az önkormányzati rendészet megjelenése az országos napilapokban

Kutatásunk középpontjában a két legnagyobb közéleti, országos terjesztésű napilap a *Népszabadság*¹⁶ és a *Magyar Nemzet* állt.¹⁷ A két újság 2016-ban 541 alkalommal jelent meg, ebből 28 olyan nap volt, amikor az önkormányzati rendészettel foglalkozott. Ez azt jelenti, hogy alig öt százalékban találhattak az olvasók a két legnagyobb példányszámú közéleti napilapban önkormányzati rendészetről hírt, információt.

Az is kiderült, hogy az önkormányzati rendészet körében a vizsgált sajtótermékekben szinte kizárólag a közterület-felügyelet került szóba, a mezőőr-ség csak egy esetben, mezőőri járulékfizetési kötelezettség említésének keretében jelent meg.

Az elemzett országos napilapokban önkormányzati rendészetet érintő híreket a 3. számú táblázatban látható módon lehetett csoportosítani.

Az önkormányzati rendészettel foglalkozó cikkek túlnyomó többsége (16) az önkormányzati rendészet, mint jogalkalmazó szervezet tevékenységéhez kapcsolódik. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a jogalkalmazó tevékenységen túl, az önkormányzati rendészet bűnmegelőzési tevékenységére való utalás, illetve ilyen témájú cikk az elemzett országos napilapokban nem jelent meg, holott a bűnmegelőzés az egyik legfontosabb pillére kellene hogy legyen az

¹⁶ https://www.nyugat.hu/tartalom/cikk/politikai_lapok_nepszabadsag_peldanyszam_matesz

¹⁷ A Magyar Terjesztés Ellenőrző Szövetség publikus adatai alapján a 2016. I. félévi összesített terjesztés száma 18 516.

3. számú táblázat

Az önkormányzati rendészetet érintő cikkek csoportosítása az elemzett országos sajtótermékekben

Önkormányzati rendészetet érintő cikk témája	Népszabadság	Magyar Nemzet
önkormányzati rendészetet csak említő cikk	1	6
önkormányzati rendészet mint szervezet tevékenységével kapcsolatos cikk	2	14
– jogalkalmazó/hatósági tevékenység	0	0
– pozitív hangvételű cikk	0	1
– negatív hangvételű cikk	2	4
– semleges hangvételű cikk	0	9
– bűnmegelőzési tevékenység	0	0
– pozitív hangvételű cikk	0	0
– negatív hangvételű cikk	0	0
– semleges hangvételű cikk	0	0
önkormányzati rendészeti dolgozók tevékenységével kapcsolatos cikk	4	1
– pozitív hangvételű cikk	0	0
– negatív hangvételű cikk	3	1
– semleges hangvételű cikk	1	0

önkormányzati rendészeti szerveknek, a hatósági tevékenység ellátása mellett, és a bűnmegelőzés hatékony kommunikációja, társadalmi tudatosítása elsőséget kell hogy élvezzen.

Megvizsgálva az elemzett országos napilapokban az önkormányzati rendészetet említő vagy valamilyen formában az önkormányzati rendészettel foglalkozó cikkek önkormányzati rendészettel kapcsolatos beállítódását, a 4. számú táblázat rajzolható fel [az önkormányzati rendészetet csak említő cikkek semleges (0) értékelést kaptak].

A táblázatból levonható a következtetés, hogy az önkormányzati rendészetet érintő cikkek több mint fele semleges, kilenc cikk negatív (ezek közül kettő rendkívül kritikus) hangvételű, és csak egy cikk van, amely pozitívan szól az önkormányzati rendészetről. Még rosszabb az eredmény akkor, ha a semleges attitűddel jellemzett cikkekbe nem számítjuk bele az önkormányzati rendészetet csak említő cikkeket, ugyanis ezekben pontosan ugyanannyi negatív (9), mint semleges hangvételű (9) cikket találhatunk.

Kiemelendő az is, hogy az önkormányzati rendészeti dolgozók munkájával foglalkozó cikkek hangvétele – egyetlen kivételtől eltekintve – negatív. Ennek oka a „nárciszos néni” esete, amellyel a *Népszabadság* három cikkében is foglalkozott. A „nárciszos néni” ügyének kiemelt súlyát mutatja, hogy

4. számú táblázat

Az önkormányzati rendszetet érintő cikkekből megjelenő attitűd az elemzett országos sajtótermékekben

Cikkek beállítódása	Darabszám	%
-3	2	7
-2	2	7
-1	7	25
0	16	57
1	1	4
2	0	0
3	0	0
Összesen	28	100

minden elemzett sajtótermék – a *Lokál* kivételével, amely ekkor még nem jelent meg – foglalkozott vele. A „nárcisos néni” ügye volt az, amely leginkább hasonlítható a lengyel kutatásban megfogalmazott önkormányzati rendszettel kapcsolatos botránykeltéshez, ezért érdemes röviden görcső alá venni az ügyet.

Konkrétan 2016. április 8-án (2016-ban az első olyan eset, amikor önkormányzati rendszetről egyáltalán szó volt a *Népszabadságban*) jelent meg a *Népszabadság Politika* rovatban egy négyhasábos cikk: *Tíz csokor nárcisz* címmel. Az írás egy 82 éves asszonyról szól, akivel szemben fellépett a közterület-felügyelet. A cikk szerint az idős asszonytól egy közterület-felügyelő a Parlament mellett, a Kossuth téri metróbejáratnál vett el tíz csokor nárciszt, mivel az idős hölgynek nem volt engedélye az árusításra. Az idős nő a cikk szerint beteg lányának, vejének és unokájának akart segíteni a virágokért kapott pénzzel. Az újságíró az intézkedő közterület-felügyelőt a kisembert elnyomó hatalom megtestesítőjeként állítja be, és együttérzést kelt az idős asszony iránt, háttérbe szorítva azt a tényét, hogy az idős asszony szabályt sértett. Tény, hogy a közterület-felügyelet vezetőjét is megszólították az ügyben, aki rámutatott arra, hogy az illegális árusítással szemben hivatalból fel kell lépniük a további jogsértések megelőzése céljából.

A *Népszabadság* ezen kívül még kétszer foglalkozott a „nárcisos néni-vel”. A 2016. április 11-i lapszám már a „közterület-felügyelet által megaláztatott” virágárusról szól, akiért az emberek összefognak a „könyörületet nem ismerő hatalommal” szemben. Ebben az írásban a közterület-felügyelet tájékoztatása már nem kapott szerepet, teljesen elsikkadt, hogy az állampolgár szabályt sértett, a közterület-felügyelet pedig a hatalmi önkény szimbólumává vált.

Mindjárt másnap, 2016. április 12-én véleménycikkben foglalkoztak szintén a *Népszabadságban* a „nárciszos nénivel”. A cikk a közterületi árusítás során felvetődő jogalkalmazási problémákat is tárgyalja, azonban a közterület-felügyeletet „szelektív szigor” alkalmazó „önkéntes” hatóságként jellemzi.

A kutatás során vizsgált többi negatív hangvételű írást görcső alá véve megállapítható, hogy az újságírók, illetve az újságokban megjelenő olvasói levelek az önkormányzati rendszetek bírságoló tevékenységét kritizálják a leginkább.

A *Népszabadság* egy internetes portálról emelt át egy véleményt, amely szerint a közterület-felügyelet Budapesten, a Széll Kálmán téren sokszor indokolatlan és etikátlan módon bírságol. A cikk nem mellőzi az olyan hatásvadász kijelentéseket, mint „*a közterületesek lesben állva vadásznak a csikkdobálókra, s lecsapnak, amikor kell. [...] A közterületesek nem figyelmeztetnek senkit, csak büntetnek. Elmondása szerint már két barátja is pórul járt egy eldobott cigarettacsikk miatt.*”¹⁸ A cikk hangvételéből érezhető, hogy a közterület-felügyelet ebben a cikkben is az állampolgár életét megkeserítő, visszaélészerű joggyakorlást folytató szervezetként van jelen. A cikk egyik budapesti közterület-felügyeletet sem szólaltatta meg az ügyben.

A *Magyar Nemzetben* a Hegyvidéki Rendészet bírságolási gyakorlatát kritizálja egy olvasó. „*Ma felhívtam a hegyvidéki rendészet nevű bűnbandát és megköszöntem az április elsejei tréfát. [...] Az általam megválasztott és fizetett tintanyaló irodaszemét olyan tettért büntet (vegzál), ami gyakorlat a kerületben... A jogalkotóknak és jogalkalmazóknak, a közhivatalnokoknak és hatóságoknak a közösség érdekeit kell szolgálniuk.*”¹⁹ A cikk idézett részéből is érzékelhető, hogy az önkormányzati rendszet tevékenységének vélelmezett jogellenessége erős indulatokat vált ki. A cikk az önkormányzati rendszetet érzéketlen, rosszindulatú bírságoló szervezetnek állítja be, elfeledkezve arról, hogy az önkormányzati rendszet a jogszabályokban foglaltak érvényesítését, kikényszerítését végzi.

Az önkormányzati rendszettel kapcsolatban semleges hangvételű írások, jellemzően tájékoztató tartalommal jelentek meg. E cikkek (ha nem csak említés szintjén van jelen az önkormányzati rendszet) jellemző módon helyt adnak az önkormányzati rendszeti szerv véleményének is. Ilyenek voltak

¹⁸ *Népszabadság*, 2016. május 21.

¹⁹ *Magyar Nemzet*, 2016. április 4.

például a *Magyar Nemzet*ben tájékoztató cikkek, amelyek a Szabadság hídról a Dunába ugráló fiatalok cselekményével foglalkoztak.

Vizsgáltuk azt is, hogy az önkormányzati rendszet tevékenysége kapcsán milyen ügyek, milyen közterület-felügyeleti feladatcsoportok jelentek meg a sajtóban. A csoportosítást a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 1. § (4) bekezdésében foglalt közterület-felügyeleti feladatok alapján végeztük (5. számú táblázat).

5. számú táblázat

**Az önkormányzati rendszetet érintő cikkek csoportosítása
a közterület-felügyelet feladatai alapján (db)**

1. közterületek jogszerű használatának, a közterületen folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenység szabályszerűségének ellenőrzése (jellemzően közterületi árusítás)	5
2. a közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, megszüntetése, illetve szankcionálása	13
3. közreműködés a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében	1
4. közreműködés a társadalmi bűnmegelőzési feladatok megvalósításában, a közbiztonság és a közrend védelmében	0
5. közreműködés az önkormányzati vagyon védelmében	0
6. közreműködés a köztisztaságra vonatkozó jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében	2
7. közreműködés állat-egészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában	0
8. mozgásában korlátozott személy parkolási igazolvány jogszerű használatának és birtoklásának az ellenőrzése	0
9. a helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló, közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületen a közúti járművel történő várakozási közszolgáltatás biztosítása, valamint a parkolásért járó ellenérték megfizetésének ellenőrzése és a fizetés elmaradása esetére előírt jogkövetkezmények alkalmazása	2
10. egyéb nem besorolható feladatok	2
Összesen	25

A táblázatból megállapítható, hogy messze a legjellemzőbb feladat a közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, felszámolása, illetve szankcionálása volt. Ez nem véletlen, ugyanis ez az a tevékenység, amely a leginkább az állampolgárok látókörében van, ez az, amely a legjobban befolyásolja az állampolgárok mindennapi életét.

Külön kiemelendő, hogy a vizsgált sajtótermékekből nem érzékelhető az a nagyon fontos körülmény, hogy az önkormányzati rendészet közreműködik a társadalmi bűnmegelőzési feladatok megvalósításában, a közbiztonság és a közrend védelmében, illetve az önkormányzati vagyon védelmében, holott a jogalkotó egyértelműen szán ilyen szerepet az önkormányzati rendészettnek²⁰, illetve a gyakorlatban e szervezetek is kiemelt helyen kezelik a bűnmegelőzési tevékenységet.²¹

Az önkormányzati rendészet megjelenése a megyei, regionális napilapokban

A 2. számú táblázatban már látható volt, hogy az önkormányzati rendészet jóval többször jelenik meg a megyei, mint az országos sajtóban. Az elemzett megyei sajtótermékek közül a *Kisalföld* többször foglalkozott az önkormányzati rendészet kérdésével, mint a *Heves Megyei Hírlap* és a *24 óra* együttesen. Arra, hogy miből fakad ez a jelentős különbség, a kutatás biztos választ nem adhat, de valószínűsíthető, hogy a helyi önkormányzatok megyei sajtótermékkel való kapcsolatának terjedelme és mélysége, illetve az olvasók által az önkormányzati működés során felvetett problémák közlésének és feltárásának igénye erősen befolyásolja az önkormányzati rendészetről szóló cikkek megjelenésének számát, illetve hozzáértő újságíró is meghatározó szempont lehet. Az előbbieken túl a kutatási időszakban, ahogy jelenleg is, a *Kisalföld* volt a legnagyobb példányszámban értékesített megyei napilap²², így e sajtótermék bírhatott a legnagyobb szerkesztőséggel és erőforrással a lakossági problémák feltárására és az önkormányzati kapcsolatok ápolására. Visszatérve az önkormányzati rendészet megyei sajtóbeli megjelenésére, még szembetűnőbb a különbség az újságok között, ha megvizsgáljuk, milyen gyakorisággal (hány naponként) jelent meg az önkormányzati rendészet az egyes újságokban: a *Kisalföldben* öt-, a *24 órában* tizenkilenc, a *Heves Megyei Hírlapban* pedig tíznaponta. Látható, hogy a *Kisalföldben* átlagosan minden héten foglalkozott írás az önkormányzati rendészettel, a *Heves Megyei Hírlapban* átlagosan kéthetente, míg a *24 órában* havonta egy alkalommal. Nyilvánvaló, hogy egy megyei újságból tájékozódó ember önkormány-

²⁰ Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 17. pont.

²¹ Bacsárdi József – Christián László: i. m. 35. o.

²² A Matesz adatai szerint 2016. II. negyedévben 57 238 példányban terjesztették. A 24 órát 2016. II. félévben 9691, a Heves Megyei Hírlapot 8869 példányban terjesztették.

zati rendszetről alkotott képét sokkal jobban befolyásolja, ha gyakrabban értesül az önkormányzati rendszettel kapcsolatos hírekről, mintha csak elvétve, esetleg említés formájában (6. számú táblázat).

6. számú táblázat
Önkormányzati rendszettel foglalkozó cikkek száma téma szerint csoportosítva a megyei sajtóban

Önkormányzati rendszetet érintő cikk témája	Népszabadság	Magyar Nemzet	Heves Megyei Hírlap
önkormányzati rendszetet csak említő cikk	3	11	6
önkormányzati rendszet mint szervezet tevékenységével kapcsolatos	12	43	23
<i>jogalkalmazó/hatósági tevékenység</i>	11	27	15
– pozitív hangvételű	2	12	8
– negatív hangvételű	5	1	1
– semleges hangvételű	4	14	6
<i>bűnmegelőzési tevékenység</i>	1	7	3
– pozitív hangvételű	1	6	3
– negatív hangvételű	0	0	0
– semleges hangvételű	0	1	0
<i>egyéb, támogató tevékenység</i>	0	9	5
– pozitív hangvételű	0	5	4
– negatív hangvételű	0	0	0
– semleges hangvételű	0	4	1
önkormányzati rendszeti dolgozók tevékenységével kapcsolatos cikk	1	2	3
– pozitív hangvételű cikk	0	0	1
– negatív hangvételű cikk	1	2	1
– semleges hangvételű cikk	0	0	1
Összesen	16 cikk	56 cikk	32 cikk

Az önkormányzati rendszettel foglalkozó egyes cikkek témáját vizsgálva, az országos napilapok vizsgálatához készített táblázathoz képest a megyei napilapok táblázata kiegészült egy „egyéb, támogató tevékenység” sorral, ugyanis a megyei napilapok több olyan önkormányzati rendszetkezhez kötődő tevékenységről számoltak be, amelyek nem sorolhatók sem a jogalkalmazó, sem a bűnmegelőzési tevékenységhez. Ilyen tevékenységről adott például számot a *Kisalföld*, amikor beszámolt arról, hogy a komáromi közterület-felügyelet a helyi kórházban működtetett defibrillátorok állapotát is ellenőrzi²³ vagy a

²³ Kisalföld, 2016. január 10.

győri közterület-felügyelet az adyvárosi tóban megtelepedett hattyúk nyugalmára is ügyel.²⁴

Az önkormányzati rendszettel foglalkozó cikkek között dominánsak az önkormányzati rendszer tevékenységével kapcsolatos cikkek (78), az önkormányzati rendszert csak említő cikkek száma már jóval kevesebb (20), és marginális az önkormányzati rendszeti dolgozók tevékenységével kapcsolatos cikkek száma (6).

Az önkormányzati rendszeti dolgozók munkájával kapcsolatos cikkek közül három az országos sajtóban is megjelent „nárciszos néni” esete. Mind-egyik megyei sajtótermék erősen negatív tartalmú írást közölt a közterület-felügyelői eljárásról, a *24 óra* például egy egész oldalas cikkben számolt be a „nárciszos néniről”. Mindhárom sajtótermék a közterület-felügyelő eljárását önkényesnek, az elnyomó hatalom példájának mutatta be. Jellemző a *Kisalföld* cikke az esettel kapcsolatban, amely alkalmazza az újságíró eszköztárában fellelhető szervezet és eljárás degradálására alkalmas eszközök nagy részét, a közterület-felügyelő eljárásának minél negatívabb színben való feltüntetésére.²⁵

A „nárciszos néni” esete olyannyira kirívó, hogy a megyei sajtóban is meghatározza az önkormányzati rendszerre vonatkozó negatív attitűdöt. Ezt közel sem tudja semlegesíteni a *Heves Megyei Hírlap*ban megjelenő egy pozitív (szabadnapos mezőőr fogott el egy garázdát)²⁶ és egy semleges (elismerték egy közterület-felügyelő munkáját)²⁷ hangvétellű cikk az önkormányzati rendszeti tevékenységről.

Az önkormányzati rendszeti dolgozók tevékenységénél jóval hangsúlyosabbak az önkormányzati rendszert mint szervezet tevékenységével kapcsolatos írások, mivel összesen 78 ilyen publicisztika született 2016-ban a vizsgált sajtóorgánumban. A 78 cikkből 53 az önkormányzati rendszert hatósági, jogalkalmazó tevékenységével, 11 a bűnmegelőzési tevékenységgel kapcsolatos, 14 pedig egyéb, támogató tevékenységről szól. A hatósági, jogalkalmazó tevékenység jelenlétének dominanciája egyértelmű a megyei napilapoknál is, mint ahogy az országos napilapoknál is ezt láthattuk, azonban észlelhetünk egy lényeges különbséget. Az országos napilapok semlegesesen vagy negatívan viszonyultak az önkormányzati rendszerhez, pozitív hangvétellű cikket nem találhattunk, azonban a megyei napilapok nagyjából pozitív (22) és semleges (22) cikkeket kö-

24 Kisalföld, 2016. április 25.

25 Kisalföld, 2016. április 12.

26 Heves Megyei Hírlap, 2016. június 22.

27 Heves Megyei Hírlap, 2016. június 30.

zöltek a jogalkalmazó tevékenységről, a negatív értékítéletet hordozó cikkek (7) jóval kisebb arányt képviseltek. A bűnmegelőzési és a támogató tevékenységekről, amelyek egyáltalán nem jelentek meg az országos napilapokban, kizárólag pozitív (19) és semleges (6) hangvételű cikkeket találtunk.

A pozitív hangvételű cikkek nagyobb része az önkormányzati rendszert által elért eredményekről, illetve a rendőrséggel és a polgárőrséggel való együttműködésről szól. Erre kiváló példát találhatunk a *Kisalföld* egyik cikkében.²⁸ Az újságíró az állampolgárokat jogosan bosszantó „lomisok” elleni fellépés hathatós eszközének tekinti a közterület-felügyeletet.

A negatív hangvételű publicisztikák nagyobb része (5) a 24 órában jelent meg. Megvizsgálva e cikkeket megállapítható volt, hogy az újság teret engedett az olvasói leveleknek és tudatosan használta a bulvárújságírássra jellemző fordulatokat.²⁹ A közterület-felügyelet ezekben a cikkekben az állampolgárt megsarcoló, bírságoló szervként jelenik meg. Előfordul a negatív hangvételű cikkekben köznapi, már-már vulgáris jellegű szókapcsolatok használata („közterület beleköp a levesbe”³⁰), ezzel is kifejezve a közterület-felügyelet tevékenységének sértő, helytelen voltát (7. számú táblázat).

7. számú táblázat

Az önkormányzati rendszettel foglalkozó cikkek beállítódása a megyei sajtóban

Cikkek beállítódása	Darabszám	%
-3	1	1
-2	4	4
-1	6	6
0	51	49
1	41	39
2	1	1
3	0	0
Összesen	104	100

Osztályozva az egyes cikkek hangvételét megállapíthatjuk, hogy nagyobb részben (49 százalék) semleges kontextusban szerepel az önkormányzati rendszert, azonban jellemző a pozitív hangvétel, illetve találunk példát a nagyon pozitív³¹ hangvételű cikkekre is. A negatív megállapításokat tartalmazó írások esetében szinte egyforma arányban találunk nagyon negatív (5 százalék) és

²⁸ Kisalföld, 2016. június 15.

²⁹ 24 óra, 2016. július 26.

³⁰ 24 óra, 2016. július 22.

³¹ Heves Megyei Hírlap, 2016. december 23.

kevésbé negatív (6 százalék) tartalmú publicisztikákat, illetve teljesen negatív cikként kellett megjelölnünk a *Kisalföld* „nárcisos néni”-ről szóló cikkét. Kiemelendő, hogy nem találtunk teljesen pozitív tartalmú cikket a vizsgált sajtótermékekben.

Ha nem számítjuk a semleges értékítéletet hordozó cikkekhez azokat a megnyilvánulásokat, amelyek csak említés szintjén (20) tartalmazzák az önkormányzati rendészetet, akkor azt találhatjuk, több pozitív hangvételi cikk jelent meg a vizsgált megyei sajtóban, mint semleges, illetve a pozitív attitűdöt hordozó cikkek száma majdnem eléri a negatív és semleges hangvételi cikkek számát. Ez mindenképpen nagyon kedvező fejlemény az önkormányzati rendészet szempontjából, ugyanis azt mutatja, hogy a megyei sajtóban, megfelelő kommunikáció mellett, lehetséges az eredmények és a tevékenység hasznosságát közvetíteni a lakosságnak.

A kutatás, hasonlóan az országos lapok elemzésében foglaltakhoz, lehetőséget nyújtott arra, hogy megállapíthassuk, melyek azok az önkormányzati rendészeti feladatok, amelyek megjelennek a megyei lapokban (*8. számú táblázat*).

Megállapításunk szerint összesen 95 önkormányzati rendészeti feladatot, illetve feladatra történő utalást találtunk 104 cikkben. Egyes cikkekben több önkormányzati rendészeti feladatról is szó volt, de volt olyan, amelyben csak említették az önkormányzati rendészetet, konkrét feladat nem volt megnevezve. A feladatlistáról összeállított *8. számú táblázat* bővebb, mint az *5. táblázat*ban foglalt, országos sajtótermékek alapján közölt feladatlista, ugyanis a megyei újságokban már megjelent feladatként a mezőri tevékenység (erre nem volt példa az elemzett országos sajtóban), illetve megjelent a közösségi együttélés alapvető szabályainak betartatása, szankcionálása is feladatként, amelyet szintén indokolt volt külön feladattípusként definiálni.

A táblázatban foglaltak szerint a legjellemzőbb feladat, hasonlóan az országos sajtóban elemzettekhez, a közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, megszüntetése, illetve szankcionálása (37), ezt követik az egyéb nem besorolható feladatok (25). Az egyéb nem besorolható feladatok közé olyan feladatok kerültek, amelyek a közterület-felügyeleti feladatok általános végrehajtását segítik (térfigyelőkamera-üzemeltetés és járőrszolgálat ellátása), valamint a már említett támogató feladatellátás. A közterület-felügyelet saját legfontosabb tevékenységüknek az állampolgárokkal történő kommunikációt, a bírságolást (közterület-használat rendjének betartatása) és a

8. számú táblázat
**Az önkormányzati rendszettel foglalkozó cikkek csoportosítása
 önkormányzati rendészeti feladatok alapján**

1. Közterületek jogszerű használatának, a közterületen folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenység szabályszerűségének ellenőrzése	3
2. A közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, megszüntetése, illetve szankcionálása	37
3. Közreműködés a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében	0
4. Közreműködés a társadalmi bűnmegelőzési feladatok megvalósításában, a közbiztonság és a közrend védelmében	5
5. Közreműködés az önkormányzati vagyon védelmében	0
6. Közreműködés a köztisztaságra vonatkozó jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében	0
7. Közreműködés állat-egészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában	0
8. Mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa jogszerű használatának és birtoklásának az ellenőrzése	0
9. A helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületen a közúti járművel történő várakozási közszolgáltatás biztosítása, valamint a parkolásért járó ellenérték megfizetésének ellenőrzése és a fizetés elmaradása esetére előírt jogkövetkezmények alkalmazása	7
10. A közösségi együttélés alapvető szabályainak betartatása, szankcionálása	5
11. Mezőőri tevékenység	13
12. Egyéb nem besorolható feladatok	25
Összesen	95

járórtevékenységet tartják.³² Levonhatjuk azt a nyilvánvaló következtetést, hogy a közterület-felügyeletek hasonló mértékben látják fontosnak az egyes feladataikat, mint amilyen nagyságrendben ezekről a vizsgált megyei lapokban cikkek születnek.

Az is kiderült, hogy a megyei lapokban a mezőőri tevékenység, illetve az ezzel kapcsolatos feladatellátás megjelenik, bár számaránya nem mondható jelentősnek. A közterület-felügyeleti tevékenység tehát dominál a megyei sajtóban is a mezőőri tevékenységhez képest.

Kiemelendő az is, hogy a vizsgált megyei lapokban, bár egyáltalán nem túl nagy számban (öt eset), de már megjelenik az önkormányzati rendészet

³² Christján László: A helyi rendészeti együttműködés, különös tekintettel az önkormányzati rendészet szerepére. Habilitációs téziszűzet (kézirat, lezárva 2017. december 20.)

mint a bűnmegelőzés, a közrend és közbiztonság megteremtésének egyik szereplője, a rendőrség munkájának egyik támasza. E cikkek nagy részében a rendőrség az, amelyik nyilatkozatával elismeri a közterület-felügyeletek rendőrség munkáját segítő tevékenységét, pozitív kontextusba helyezve az önkormányzati rendészetet.

A hipotézisek értékelése

A kutatás előtt felállított hipotézisek a következőképpen értékelhetők.

Az írott sajtó túlnyomórészt negatív színben tünteti fel az önkormányzati rendészetet (H1) – részben tekinthető elfogadottnak. A kutatásunkban megállapítottuk, hogy az országos sajtó és a megyei sajtó másképpen viszonyul az önkormányzati rendészethez. A vizsgált országos sajtóban csak semleges vagy negatív hangvételű cikkek jelentek meg, míg a vizsgált megyei sajtóban nagyobb arányban találhattunk pozitív vagy semleges hangvételű írásokat.

Az írott sajtó csak marginálisan foglalkozik az önkormányzati rendészeti szervek tevékenységével (H2) – részben tekinthető elfogadottnak. Az országos sajtó valóban csak marginálisan foglalkozik az önkormányzati rendészettel, az önkormányzati rendészet működésének, tevékenységének csak nagyon szűk keresztmetszete jelenik meg az országos sajtóban. A megyei sajtóban az önkormányzati rendészeti témák ritkán (átlagosan havi egy vagy kéthetente egy megjelenés) vagy közepes gyakorisággal (átlagosan heti egy megjelenés) vannak jelen, és az önkormányzati rendészet széles spektrumát fogják át.

Nagyobb arányban foglalkozik a megyei sajtó az önkormányzati rendészettel, mint az országos sajtó (H3) – elfogadottnak tekinthető, ugyanis a kutatás megállapította, hogy a vizsgált megyei sajtóban az önkormányzati rendészet sokkal gyakrabban tűnik fel, mint az országos sajtóban.

Az önkormányzati rendészet a sajtóban túlnyomórészt hatósági, igazgatási jellegű feladatokat ellátó szereplőként van jelen (H4) – elfogadottnak tekinthető, ugyanis a kutatás megállapította, hogy a vizsgált országos és megyei sajtóban az önkormányzati rendészet hatósági, jogalkalmazási tevékenységet ellátó szervként van jelen. Az önkormányzati rendészet közbiztonsági, bűnmegelőzési feladatai, funkciói az országos sajtóban nem jelennek meg, míg a megyei sajtóban nagyon ritkán ugyan, de jelen vannak.

Összegzés

A média véleményformáló szerepe, hatása a társadalomra rengeteg elemzés tárgya volt már. Napjainkban a klasszikus nyomtatott média, a televízió és rádió háttérbe szorulásának lehetünk tanúi az online és a közösségi média térnyerése okán. Különösen fontos lehet egy-egy társadalmi szervezettel vagy jogintézménnyel kapcsolatos attitűd vizsgálata, mert az releváns következtetések levonását teszi lehetővé az érintettek számára. Ha tudjuk, hogy melyek azok az érzékeny témák, amelyek kiválthatják egy közösség reakcióit, felkészülhetünk az esetleges negatív hatások enyhítésére vagy semlegesítésére. Vizsgálatunkban a „nárciszos néni” esete volt az, amely az országos és megyei sajtóban egyaránt rendkívül negatív felhanggal jelent meg, negatívan befolyásolva az önkormányzati rendszetről kialakult képet.

Az önkormányzati rendszeti szerveknek, ahogy azt a kutatás elején hivatkozott lengyel tanulmány is állítja, nehéz dolguk van, amikor el akarják fogadtatni tevékenységüket a lakossággal. Egyrészt a tevékenységük túlnyomó többsége nem olyan, amellyel kiválthatják a lakosság szimpátiáját, másrészt az önkormányzati rendszer, természetéből fakadóan, decentralizált intézmény, így nincs olyan központosított eszközrendszere, kommunikációs csatornái, amelyekkel képes lehet a közvéleményt érdemben elérni és adott esetben pozitív irányba befolyásolni. Meglátásunk szerint komoly probléma, hogy az önkormányzati rendszetek nem fordítanak figyelmet a társadalmi megítélésük milyenségére, illetve annak javítására.

A kutatásunkban megállapítottuk, hogy a lengyel vizsgálat eredményeihez hasonlóan, hazánkban is az önkormányzati rendszer jogalkalmazó, hatósági tevékenysége van elsősorban a középpontban, az egyéb, bűnmegelőzési, közbiztonsági tevékenységhez tartozó tevékenységek nem vagy csak marginálisan jelennek meg. A pozitív véleményformálás nehézséget jelent az önkormányzati rendszer számára, hiszen a bűnnel szembeni küzdelem sokkal jobban „eladható”, mint a szabálytalanul parkolók vagy a közterületi árusok elleni fellépés.

A kutatásunk alapján kijelenthetjük, hogy a hazai önkormányzati rendszert nem érik olyan intenzív támadások, lejárató kampányok, mint amelyet a lengyel kutatók hazájukban tapasztalhattak, ezért az országos sajtóban csak a legnagyobb botrányok, legnagyobb figyelmet generáló önkormányzati rendszeti hírek kaphatnak teret. A megyei sajtóban ezzel szemben már számot adhattak az önkormányzati rendszeti szervek a tevékenységükről, többször is pozitív kontextusba helyezve a működésüket, ezzel ellensúlyozva a médiá-

ban a szervezetükkel és dolgozóikkal összefüggésben felhozott vélt vagy valós visszaélésekről, hozzá nem értésről szóló újra és újra felbukkanó negatív híreket.

Az országos és a megyei média önkormányzati rendszettel kapcsolatos beállítódása a kutatás szerint eltérő – a vizsgált országos médiában inkább a negatív és semleges hírek a dominánsak, míg a vizsgált megyei sajtóban a pozitív és semleges hírek vannak túlnyomó többségben –, ennek oka egyértelműen az, hogy az önkormányzatok az üzeneteikkel alapvetően a megyei sajtót képesek elérni, hiszen a helyi jelentőségű hírekről ők számolnak be. Ahhoz, hogy az önkormányzati rendszet az országos sajtóban is pozitív színben jelenhessen meg, mindenképpen szükség lenne egy olyan szervezetre, amely képes az országos sajtóban hitelesen megnyilvánulni, az önkormányzati rendszetet érintő botrányos ügyekben adott esetben az önkormányzati rendszet „védelmére kelni”. Ilyen önkormányzati rendszeti érdekvédelmi szervezet azonban nem létezik³³, ezért az időről időre felbukkanó botrányok esetén az oly fontos kommunikáció az erre a feladatra nem biztos, hogy alkalmas és kellően felkészült önkormányzati rendszeti szervezetre vagy jobb esetben önkormányzati hivatalra marad (például kerületi bírságolási problémák).

Összegezve elmondhatjuk, hogy az önkormányzati rendszetnek alapvetően az országos sajtóban kell kivívnia nagyobb elismerést, törekednie kell arra, hogy társadalmilag hasznos tevékenységével az országos sajtó is érdemben foglalkozzon, így fokozva a társadalmi tudatosítást. Ez a tudatosító kampány önkormányzati rendszeti érdekvédelmi szervezet hiányában persze sokkal nagyobb feladat, így az egyes szervezeteknek kell nagyobb aktivitást tanúsítaniuk ezen a téren.

³³ Lásd Bacsárdi József – Christián László: i. m. 36. o.